

Posudek diplomové práce Petry Loulové

„The Notion of Body and Illness in the Healing Rituals of the 1st Millennium BCE
Mesopotamia: The Case of Fever“

předkládané na Ústavu filozofie a religionistiky FF UK v Praze

vypracovaný vedoucí Mgr. Evelyne Koubkovou

v srpnu 2021

1. Struktura argumentace (6 bodů)

Práce směřuje srozumitelně, i když poněkud obsírně, ke svému cíli, kterým je případová studie analyzující koncepte těla a nemoci v terapeutických textech týkajících se horečky ve starověké Mezopotámii.

Po úvodu následuje teoretická a metodologická kapitola, kapitola o mezopotámském pojetí nemoci, těla a osoby obecně, a nakonec případová studie zaměřená na horečku a závěr. Nepostradatelná historie bádání se objevuje v práci na několika místech, vztažena k jednotlivým podtématům.

2. Formální úroveň (7 bodů)

Zaprvé je třeba vyzdvihnout, že se pisatelka z vlastní iniciativy rozhodla práci sepsat v anglickém jazyce, a tento cíl splnila velmi úspěšně. Lze najít věty s přetíženou stavbou a relativně delší odstavce, ale celkově je práce srozumitelná a stylisticky zvládnutá.

Práce je přehledně členěna do kapitol a podkapitol, opatřena úvodem a závěrem, obsahem, seznamem zkratk a bibliografií. Všechny použité prameny, primární i sekundární, jsou řádně citované. Pro použité slovníky, encyklopedie, a vybrané ediční řady pisatelka použila zavedené zkratky, přehledně uvedené v bibliografii. Zbytek bibliografických odkazů je uveden v Chicagském stylu (jméno autora – rok), což i vzhledem k jazyku práce považuji za vhodné.

3. Práce s prameny (8 bodů)

Pisatelka se, z velké části sama, zorientovala v obsáhlé sekundární literatuře týkající se mezopotámské medicíny i v obsáhlém souboru primárních pramenů, jejich typech a komplikovaných vzájemných vztazích. U zkoumaného případu horečky, na který se zaměřila, kriticky pracovala s primárními prameny, publikovanými v nedávné edici A. Bácskaye, za použití všech hlavních akkadských slovníků. Podobně kriticky se pisatelka věnovala i hlavním akkadským pojmům centrálním pro řešenou problematiku, přičemž prokázala hlubkové porozumění jazyka i psacího systému, tedy klínopisu, a jeho vlivu na sémantiku.

4. Vlastní přínos (8 bodů)

Práce se snaží přemostit mezeru mezi teoretickou literaturou zabývající se tělem jako biologickou i kulturně konstruovanou skutečností na straně jedné a asyriologickou literaturou zkoumající pojetí člověka, těla a nemoci v mezopotámských pramenech na straně druhé. Podobné pokusy jsou velmi ojedinělé a metodologicky často poměrně omezené.

Povaha mezopotámských pramenů k medicíně neumožňuje kladení řady otázek, které by moderní teorii zajímaly; prožitek individuálních pacientů je nám nedostupný. Pisatelka si je těchto omezení dobře vědoma a kreativně identifikuje možný vhléd do problematiky: analyzuje verbální formulace a obrazivost užitou v medicínských textech jako představy do jisté míry kulturně sdílené, ale především prezentované pacientům léčitelstvími experty. Tím se přibližuje pacientově zkušenosti tak, jak je konstruovaná kulturou a autoritativním názorem expertů. Zároveň neopomíná ani fyzickou zkušenost samotnou, kterou sleduje v podobě fyzických manipulací popsanych v terapeutických textech. Propojení těchto rovin v analýze případu horečky je velmi organické a přímo odráží mezopotámskou povahu nemoci, která se odehrává na fyzické, psychické, duchovní i společenské úrovni. Autorka se tak vyhýbá umělému rozdělení představ a praxe, či duše a těla.

Práce tak není mechanickou aplikací konkrétní teorie, kterou by mezopotámské prameny ani neumožnily, ale spíše syntézou relevantních teoretických přístupů a jejich kreativním využitím při interpretaci mezopotámských pramenů. Případová studie horečky je pak zcela novým přínosem.

5. Obecný přesah práce (7 bodů)

Práce slouží jako srozumitelný úvod do několika oblastí: vývoje teorií tělesnosti posledních dekád, stavu asyriologického bádání v oblasti medicíny a pojetí osoby, těla a nemoci v Mezopotámii. Případová studie pojetí horečky založená na nedávno vydaných primárních pramenech je originálním přínosem. Práce se opírá o primární prameny i o aktuální trendy v teoretické literatuře, ale není zatížena žargonem ani jednoho oboru.

Závěr

Celkově práci považuji za velmi kvalitní a doporučuji ji přijmout k obhajobě. Hodnotím ji stupněm výborně (36 bodů).